

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

A d v e n t.

Advent, latinski *adventus*, t. j. prihod zaznamnja v cerkvenem jeziku oni čas, ki je namenjen pripravljanju na sveti božični praznik. Prvi sledovi obhajanja adventnega časa se nahajajo v 4. stoletju v tourski škofiji na Francoskem, od koder se je polagoma čez vso cerkev — na zahodu in vzhodu — razširilo. Še v 9. stoletju pričenjali so advent s praznikom sv. Martina, pozneje s praznikom sv. Andreja, dokler ni rimska cerkev v 14. ali 15. stoletju začetek na nedeljo med 27. novembrom in 3. decembrom nastavila. Adventni čas nas prestavi v tisočletja pred Kristom, v njihovo revščino in grešno stisko, a tudi v njihovo hrepenenje po Izveličarju (*Rorate coeli desuper et nubes pluant justum*, Rosite nebesa od zgoraj pravičnega in oblaki ga dežujte!^{*)}), s čemur se strinja tudi zunanja narava v svoji zimski obleki. Ta značaj adventa se kaže v njegovih uredbah in posebnostih, da se rabi vijoličasta barva, da se pri maši izpuščata *Gloria in excelsis* in *Ite missa est* (namesto katerega se poje *Benedicamus Domino*), v oficiji nedelj in ferij pa *Te Deum laudamus*; da pri mašah „de tempore“ orgle molče, kajti Cerkev izrečno zahteva, da pri glavni (peti) službi božji ob adventnih nedeljah,^{*)} izvzemši tretjo nedeljo, orgle in vsi glasbeni instrumenti utihnejo. Pač pa se v adventu (razun srede, petka in sobote kvaternega tedna, in tu zavoljo zapovedanega posta ne poje „alleluja“), ker, kakor Durandus pravi, v adventu ni iztirano vse veselje zavoljo upanja na včlovečenje Jezusa Krista. Vsa liturgija meri na to, ogenj hrepenenja po prihodu Jezusa Krista v srcih zažgati ter opozarjati na potrebo, da mu pot pripravimo. Le-to se izraža v vsaki najkrajši vrstici, v najmanjši antifoni, le-to naznanja v glasih vsaka za te dni odbrana koralna melodija. Tako n. pr. se pričenjajo zadnjih 8 dni — kakor ima hrepenenje naraščati — antifone *ad Magnificat*

^{*)} *Caeremoniale epporum* nove izdaje ima o rabi orgel to-le: „Ob vsih nedeljah in zapovedanih praznikih cerkvenega leta more se v cerkvi orglati ter umetno petje rabiti. K tem nedeljam pa se ne prištevajo nedelje v adventu in postu, o katerih je orglanje dovoljeno, toda le pri sv. maši in pri večernicah, ne pa pri drugih k noničnih urah. Tudi se smejo orgle glasiti o praznikih in dnevih med adventom in postom, katere cerkev slovesno praznuje n. pr. o prazniku Marijinega brezmadežnega spočetja, sv. Tomaža, sv. Jožefa i. t. d.“ — Odlok S. R. C. od dne 2. septembra 1741. se glasi, da orgle ne molče, kadar pri veliki maši v vijoličasti barvi dijakom in subdijakom rabita dalmatiko in tunicele. Orgle toraj smejo peti n. pr. na predvečer pred sv. dnem (božičem) ako tudi ta na 4. nedeljo v adventu pade.

vse z „O“, da se pokažejo kot zdihljeji svetega hrepenenja. Zato je imenujemo tudi „velike ali O-antifone“. Njih vsebina kaže na raznoteri značaj Odrešenika in na potrebe človeškega rodu, one so izraz po odrešenji zdihajoče duše. Pomenljiva je tudi v drugem tonu postavljena, vsebini popolnem primerna melodija. V advent spadajo tudi tako zvane novene, devetdnevne pobožnosti, katere se mnogokrat s petimi litanijami pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom obhajajo. Adventnemu času lastna, posebno mila in prisrčna slovesnost so Rorate-maše (tako imenovane po introitu, ki se z „Rorate“ začne) t. j. votivna maša *de Beata Maria Virgine*. Vodja cerkvenega pevskega zbora naj v teh mašah nikar ne prezira dotičnega graduala („Tollite portas“) in offertorija („Ave Maria“). Rorate-maše nimajo „Gloria“ niti „Credo“; razun ob sobotah, ob kojih se poje „Gloria“ brez „Credo“, in med osmino neomadežanega spočetja Marije Device, ako se mašni obrazec od tega praznika vzame. Posebnost 3. adventne nedelje, koje introit se z „*Gaudete*“ t. j. „veselite se“ začne, je (kakor smo že omenili) ta, da se pri slovesni maši zopet oglasé mogočne harmonije orgel, katere našo radost nad bližajoči se prihod Izveličarjev tolmačijo.

Dvanajsti občni zbor nemškega Cecilijinega društva v Brixenu od 10. — 12. septembra t. l.

(Dalje.)

Da ima cerkvena (liturgična) glasba tak vpliv, izvira od tod, da je v njej zapopadena (kot tekst) božja beseda, resnica večna, katera uglasbena in péta po najbližji poti dohaja do človeškega srca. Prava cerkvena glasba krotí strasti, umiri razburjeno srce, naganja voljo k dobremu, povzdiguje k Bogu. Ona je tedaj res sredstvo k izveličanju neumrljivih duš, rekel bi, neki zakramental (sacramentale) in sicer najbolj vplivni. Žalibog, da je hudobni duh celó v svetišče božje zanesel — posvetno glasbo. Kdor se tedaj trudi z božje njive iztrebiti to strupeno ljuliko, kakor n. pr. društvo cecilijansko, dela dobro delo, sodeluje k izveličanju človeštva. Društvo cecilijansko hódi tedaj za svojimi plemenitimi nameni, spolnuj neustrašljivo svojo nalogo — zahvala vseh in blagoslov božji ti ne izostane!

Izvrstni ta govor zasluži, da se tiska in razširi med vse izobražene kroge. Treba je, da tudi slovenski duhovniki, vsaj cecilijanci, začnejo ljudstvu v pridigah pojasnjevati namen cerkvene glasbe, dotične določbe sv. cerkve itd. — tedaj bode ljudstvo še-le pripravljeno vsprejeti preustroj cerkvene glasbe. Pravilo bodi: pri vsakem cecilijanskem shodu ali zboru naj se ima primeren govor v cerkvi. Ljudstvo je treba učiti, spačeni ukus mu blažiti, k lepemu in pravemu ga voditi, ne pa streči njegovi nizkosti in spačenosti. Cerkev je šola kmetu tudi gledé umetnosti.

Po cerkvenem govoru je bila v stolnici slovesna pontifikalna sv. maša, katero je daroval sam knezoškof briksenski, sloveči kanonist Simon Aichner. Med tem je pel Mittererjev kor svojega vodje petglasno mašo „In Epiphania Domini“ op. 40. Introitus, graduale, offertorium in communio so se peli koralno, po offertoriju pa četeroglasni motet Hallerjev „Ave Maria“.

O Mittererjevi maši piše referent J. N. Able v društvenem katalogu (C. V. K.) pod št. 1114 tako-le: „Ta za dobro izurjene kore pisana maša zeló plodovitega skladatelja, katerega kompozicije (skladbe) vže dolgo časa v katalogu častno mesto zavzemajo, je vže tretja izmed ujevovih petglasnih. Maša kontrapunktično-imitatorična pa brez boječnosti zložena, kaže dostojnost, plemenitost, slovesnost . . . Iz vsake vrstice je spoznati, da je mašo pisala roka, umetnika, ki je gotov, melodično od starih popolnem navzet, kateri pa ne prezira moderne harmonije napredek“.

In sam Witt je na istem mestu napisal besede: „Kar je s petimi glasovi po sistemu starih, t. j. z rabo diž, možno doseči gledé glasovnega učinka, je skladatelj tú dosegel. Maša je torej hvaležno delo in se glasi slovesno“.

Če sta omenjena kritika vže iz partiture to Mittererjevo delo tako la-skavo ocenila, kaj bi bila še-le rekla, ko bi bila slišala isto peti od tako mnogoštevilnega in izurjenega kora pod mojsterskim vodstvom skladatelja samega! Mitterer ni samo eden izmed najboljših cecilijanskih skladateljev, mojster v kontrapunktičnih oblikah, v spretni izpeljavi samostojnih glasov, v ukusnih, dovršenih melodijah, ampak je tudi izvrsten učenik in dirigent, zato se njegov kor smé prištevati najboljšim. Na videz se zdi gosp. Mitterer pohleven tirolski kapelan, ki ne zná više pet šteti, ali kadar ga vidiš pri harmoniji ali v sredi njegovega kora, tedaj je ves prešinjen, gibčen, da mu iz oči in vsakega prsta iskre švigajo. Maša je šla tako lahko in precizno, tehnika je bila tako dovršena, da so jo morali pevci vže večkrat peti in da je najbrž v repertoaru brixenske stolnice. Ni čuda, da so se takim glasbenim vspehom strokovnjaki čudili in skladbo hvalili.

Dostaviti mi je, da je Hallerjev „Ave Maria“ op. 39. krasen spev, poln pobožnega duha, miline in prijetne vonjave, ki je temu skladatelju lastna.

Ob 10. uri je bilo prvo društveno zborovanje v gledališči knezoškofovega Vincentina. Prva točka je bila volitev novega predstojništva. Per acclamationem je bil voljen vrhovnim predsednikom (na mesto Fr. Witta) gosp. Friderik Schmidt, duhovnik škofije münsterske in stolni kapelnik, prvim podpredsednikom dr. Frančišek Haberl, drugim podpredsednikom kapelnik Ign. Mitterer. Na dnevnem redu sta bila dva velevažna predloga, katera sta se komaj naslednji dan prereševala, zatorej sporočim na drugem mestu.

Ob 2^{1/2}. uri je bilo javno, vsakemu pristopno zborovanje v Vincentinu. Predsednik pozdravi mnogobrojno občinstvo, spominja se v gorkih besedah nepozabljivega † dr. Fr. Witta, ustanovnika in vrhovnega predsednika društva, ter prosi navzočega mil. knezoškofa brixenskega, da bi navzoče s kakim nagovorom osrečil. Prečastiti dostojanstvenik govori v svojem in tudi v imenu nenavzočih sosednih škofov ter se strinja z govorom P. Widmanna in sploh s cecilijansko idejo, pohvali društvo ter opominja k vztrajnosti. H koncu podeli vsem blagoslov. Kakor sem iz njegovega govora spoznal, bi se bili vsi sosedni, celó italijanski škofje zborovanja vdeležili, ako bi ravno tiste dni ne bili imeli duhovnih vaj za svoje duhovnike. Katoliški episkopat stoji vže od nekdaj na cecilijanskih tleh. Zato se je tudi predsednik episkopatu spoštljivo zahvalil.

Na to je sledil šaljivi — ukoviti govor prečast. gosp. Davida Schenka, dekana klausenskega, in sicer „o ukusu.“ Šaljivi možicelj je v svojih dovtipih

mного resnic povedal — poleg hrvatskega pregovora „svaka šala pol istine“. Dovolite tedaj, da tu podam glavne poteze njegovega izvrstnega govora.

„Zdi se mi, da je predstojništvo cecilijanskega društva slabega moža za govornika izbralo. V ravno izišli knjižici se mi očita, da svojih referatov v društvenem katalogu nisem sam spisal. Dokazati vam torej hočem, da o celi stvari ničesa ne razumim. (Smeh). Pregovor pravi: „De gustibus non est disputandum“. Jaz pa hočem danes disputirati o ukusu! Kaj je ukus? Zmisel za lepo se opira na sodbo našega razuma. Čeznatorno se dá spoznati samo z razumom. S spoznanjem lepega pa je združeno tudi neko vživanje lepega in to zovemo „okus“. Tedaj je ukus vživanje spoznane lepote. Ukus pa je različen, n. pr. pri jedéh. Različen je tudi pri različnih narodih, n. pr. pri Kitajcih, pri francoskih sladnosnednežih itd. Mnogotere so stopinje ukusa od naravnega do nenaravnega. Nikjer pa ni ukusu polje tako široko, kakor pri glasbi, posebno pri cerkveni glasbi. Le premislite, kaj vse ljudem dopada! Nekateri ljubijo vrisk in pisk, pritisk na ušesno mreno, kakoršen dajejo vojaške bande. Zopet drugi merijo svoj ukus po obsežnosti zavitih instrumentov in bobnov. Tretji ljubijo poskočni ritem, takt. Vprašam, je li to muzika? Četrtrim dopada suhoparna matematika v harmonizaciji, petim sentimentalne, vodene arije.

Od kod prihaja to? Največ od sprijenega čustva, ki jednostransko vpliva na razum in ga zmoti. Čutom dopadljivo se zamenja s čeznaravnim lepim. Nadalje prihaja slab ukus po temperamentu, po narodnosti, celó po modi, ki je prav trinožka dama. Navada — pravijo — je taka, je taka zmerom bila in zato mora ostati! Ukus je večkrat učinek trenutnega čustva; večkrat se zgodi, da nam kaka skladba dopada, drugikrat pa preseda. Vprašanje o ukusu je zeló važno, zakaj proti njemu ne pomagajo ne rubrike, ne cerkvene določbe. Razvajeni ljudje zagovarjajo svoj ukus, rekoč: To mi dopada, ker je lepo. In če ga prašaš: Zakaj je lepo, ti odgovori: Zato, ker mi dopada. „Circulus vitiosus!“ Tedaj nimajo ravno tisti ljudje, ki se tako bahajo s svojim ukusom — nobenega ukusa.

Kakó se dá ukus popraviti in oblažiti? V prvi vrsti so k temu delu poklicani duhovniki in korovodje. Duhovnik pomaga ukus oblažiti s tem, da liturgično petje pravilno predava. Cerkev je kmetu šola umetnosti. Če poje duhovnik, kakor cerkev zahteva, pravilno, z občutkom, tedaj sodi kmet, takošno je cerkveno petje, tako želi sv. cerkev.

Tudi organistu je mogoče k dobremu ukusu pripomoči. Najprej je treba, da je on prepričan o svoji imenitni nalogi, da razumi liturgično petje in da njegov pomen svojim pevcem razlaga. Pevci so navadno najhujši nasprotniki liturgičnega petja in se branijo reforme (preustroja). To izvira od tod, ker jim manjka prave razumnosti v tem oziru. Organist ali korovodja naj tedaj razloži tekst, pojasni njegovo mesto v liturgiji, naj razloži posamezne dele cerkvene skladbe itd.

Da se razvije dober ukus, naj vpliva tudi ljudska šola. V novi šoli se otroci učijo le kričati, piano se popolnem zanemarja, takó da bodo ubogi otroci kmalu zgubili ves posluš in glas. Nič bolje se ne godi v višjih šolah. Hčerka, ki se povrača iz zavoda, kjer se je na glasovir tolči učila, mora znati

kak komad na bravuro, n. pr. „Molitev device“. A ničvredna skladba ni ne molitev, ne deviška. Oče gré po opravkih v mesto in vračajoč se na dom prinese hčerki najnovejše operete — morda Offenbachove — v dar. To vam je spačeno delo, celó — židovsko! Večkratov imamo priložnost slišati na sprehajaliških promenadne koncerte vojaške bande. A kar se tù ponuja, je navadno le moda, strup, dušna omamica, špirit, kateremu bi moral finančni minister davek naložiti. (Smeh.)

(Dalje prih.)

VIII. občni zbor Cecilijinega društva v Ljubljani

17. okt. t. l.

(Konec.)

Mesto bolnega društvenega blagajnika, pref. g. Žige Bohinca poroča g. J. Gnjezda o stanju blagajnice preteklih treh let:

I. Za leto 1886/7.

Dohodki (s prebitkom iz prejšnjega računa 346 gld. 65 kr.)	1136 gld. 85 kr.
Troški	837 „ 49 „
Prebitek	299 gld. 36 kr.

II. Za leto 1887/8.

Dohodki	1004 gld. 36 kr.
Troški	848 „ 35 „
Prebitek	156 gld. 01 kr.

III. Za leto 1888/9.

Dohodki	982 gld. 01 kr.
Troški	839 „ 47 „
Prebitek	142 gld. 54 kr.

Glasbeni vodja, g. Ant. Foerster poroča o društveni „orglarski šoli“ za triletnje 1886—1889 nastopno:

Slavni zbor! Čast mi je poročati o treh zadnjih tečajih naše orglarske šole, katero je obiskovalo vsako leto od 18 do 23 učencev. Izšlo se je v tem času 15 organistov, in sicer 2 z odliko, 9 z dobrim, 4 z manjšim vspehom; nekateri so zapustili šolo le z obiskalnim spričevalom brez sposobnosti za orglarsko službo. Šolski red je ostal isti, kakor v prejšnjih letih. Razun muzikalij imajo učenci naši po posebni dobroti našega prečastitega gospoda predsednika lepo število podučljivih knjig na razpolaganje, da se tudi nekoliko znanstveno izobražujejo. Kar se tiče materialnega stanja mladih organistov, se je že večkrat naglašalo, naj se naši učenci še kaj družega naučé, ker jim orglanje navadno malo donša. Dobro bi pač bilo; a vprašanje je, ali dobi orglarski učenec tacega mojstra-rokodelca, ki bi mu dovolil zadosti prostega časa, da ne zaostane zopet v glasbi. Bolje bi bilo, ako bi naša šola dobivala učencev, nekaj gimnazijskih razredov dovršivših, ki bi bili prvič za umetnost sposobnejši in drugič kot občinski pisarji in podobno porabljeni. Kar se tiče umetniškega stališča, zahteva se od ene strani morebiti še višje stopinje glashene izobraženosti. Kdo ne bi videl tega rajši nego učiteljstvo in vodstvo naše šole? A žalibog! revni učenci so odkazani na en sam glasovir, en harmonij in edine orgle; pri podučevanju na glasoviru in orglah pridejo navadno 4 učenci na eno samo uro v tednu, ker razmere našega društva ne dopuščajo druge razdelitve. Učencev je še vedno preveč, akoravno smo omejili število lani na 20, letos na 18 (iz 25 oglašanih). Vendar morem z dobro vestjo trditi, da se pri naših učencih doseže vsako leto toliko glashene izobraženosti, kolikor je le mogoče. Ne smem iz svojega poročila izpustiti, da so naši učenci večinoma

marljivi in da se sploh spodobno obnašajo. Naj omenim tukaj še, da je c. kr. vladni svetnik in glavni tajnik dunajskega konservatorija, gospod Zellner, na svojem nadzorniškem potovanju počastil tudi našo orglarsko šolo, pohvalil njen učni red in se je zelo čudil, ko se je ravno kar na orglah vadil eden izmed slabših učencev, da se je isti mogel v dveh letih toliko izvežbati. Konečno stavim slavnemu zboru uljudno prošnjo za vsestransko podporo naše šole.

Na g. predsednikovo vprašanje: želi li kdo kakega pojasnila o poročilih ali hoče na-nja kaj opaziti, oglasi se preč. g. župnik Fr. Sajè ter izrazi željo, naj bi bil prihodnji občni zbor zunaj Ljubljane kje na deželi n. pr. na Dolenjskem; tudi naj bi se o zborovanju imel cerkveni govor o potrebi zboljšanja cerkv. petja, o namenu Cec. društva i. dr., ob enem naj bi se udeležnikom priredil pri taki priliki podučevalni kurz. Tem nasvetom pritrdi preč. g. P. Hugolin Sattner, češ, naj tudi Ljubljančanje pridejo na deželo, kakor z dežele udje prihajajo v glavno mesto k zborovanju, in ako ljubljanski pevski zbori ne morejo daleč od Ljubljane mnogoštevilno udeležiti se pevskih produkcij, bode se že zanje poskrbelo na kraji zborovanja. Priporoča ob takih prilikah pridigo, kajti navdušenosti je malo, kakor se je žalibože dopoldne ob 10. v stolnici videlo, kjer niti klopi niso bile polne; morda bode zborovanje na drugem kraju ljudi za cecilijanstvo vzbudilo in razvnelo.

Tajnik g. Gnjezda pritrdi tej misli, pa meni, da je treba ločiti redni občni zbor, kakor ga vsaka tri leta društvena pravila zahtevajo in ta naj bi bil kot doslej vselej v Ljubljani; drugi občni zbori so bolj izvanredni, in le ti naj bi se obhajali zunaj Ljubljane na deželi. —

G. predsednik je dal predlog Sajè-Sattnerjev s pristavkom tajnikovim na glasovanje, kar je tudi obveljalo; to pa tem rajše, ker so se mil. g. knezoškof izrazili, da gledé kraja ni treba nanje ozirati se, ker bodo tudi drugam k zborovanju prišli.

Pri naslednji točki „volitev novega odbora“, predlaga preč. g. župnik Jak. Aljaž, naj ostane stari odbor, izvzemši bolnega blagajnika, g. Ž. Bohinca, na čigar mesto naj se izvoli preč. g. profesor dr. Jos. Lesar. Le-ta iz pojetnega vzroka svojo izvolitev odkloni in nasvetuje kn.-škof. tajnika, preč. g. Josipa Šiška.

Pri glasovanju voljen je z vzklikom stari odbor in mesto g. Ž. Bohinca blagajnikom g. Šiška. — Preč. g. Ant. Žlogar predlaga, naj zbor izreče g. Bohincu zahvalo za njegovo delovanje, in naj se društveno premoženje odslej nalaga pri novi mestni hranilnici ljubljanski. Oboje obvelja.

G. Sajè predlaga, naj se tudi drugim odbornikom izrazi zahvala za dosedanj njihov trud.

Konečno se vzdignejo nj. prevzvišenost, premil. g. knezoškof Jakob, pozdravijo navzoče in je opominjajo, naj vsaki dela v svojem krogu mirno in krepko za namen Cec. društva. Sè silo in sè samimi ukazi, kakor se je bilo izreklo, ne gré. Želè pa, naj bi se porsod strogo držali cerkvenih pravil in določb, ki so temelj in steber cerkveni glasbi; ako te zanemarjamo, potem prevlada subjektivizem. Naj navzoči z besedo in lepim izgledom širijo cecilijansko idejo. Tudi cerkveni govori o cerkveni glasbi, kakoršni so se prej omenjali, utegnejo vplivati na njen razvoj. Omenjajoč današnji cerkveni slovesnosti, izrazijo prem. g. knezoškof svoje priznanje, da se je društvo spominjalo ranjkih članov ter svojega prvega pokrovitelja s koralno sv. mašo v frančiškanski cerkvi, in po izjavi vis. č. g. opata sekavskega, o Ildefonza Schoberja, navzočega pri requiemu, hvalno omenjajo petje koralno. Pri tej priliki premil. g. knezoškof izrečejo željo, naj bi se koral bolje gojil. Tega jako treba, ako hočemo pravo cerkveno petje, mora se mu za temelj postaviti ter gojiti — koral; ona njegova spaka pa, takozvani „sekundirani“ koral, ki se čisto nabaja, naj se odpravi. Moramo se pa tudi sami koral učiti; kdor ne mara za koral, ne mara za cerkveno petje, on ni cecilijanec. — Gledé opazke, da so doneski nekaterih cerkvá za orglarsko šolo in tudi udnina mnogih članov zaostala, pravi nj. prevzvišenost, da je še zmiraj dolžnost duhovnj, plačevati naložene jim doneske za orglarsko šolo, kajti zapoved ni bila nikdar preklicana. Gledé zaostale udnine, ki se baje iz pozabljivosti ni plačala, pa bode treba dotičnike opomniti. — Premil. g. knezoškof konečno še izrečejo

svoje veselje in zahvalo, da se je v stolnici pela Palestrinova missa „Brevis“, zahvalijo se nekaterim članom društvenega odbora in zborovanje je bilo pri kraju ob 1/21 popoldne.

Ob treh popoldne zbralo se je 12 udeležencev cec. zborovanja še enkrat v knezoškofjski palači. G. opat sekavski naprošen od nekaterih organistov, obljubil je eno uro predavati o gregorijanskem koralu. Ker je bil on sam štiri leta magister-ucitelj koral in se v ondotnem samostanu posebno koralno petje goji, bili smo prepričani, da bomo slišali tehtne in važne opazke gledé koralnega petja. Gotovo bi se bili snidili vsi udeleženci, ko bi bili o tem prej zvedeli, a večina za to ni znala.

Vsedli smo se okoli široke mize, g. opat sredi med nami. Govoril je najprvo o maši requiem, ki se je zjutraj pela v frančiskanski cerkvi.

Poglavitni nauk njegovega razlaganja bil je ta: Pri koralu je najbolje paziti na pomen besedi, kar izražajo besede, to kaže tudi melodija. Le tam kjer se pevec ali pevci vtopé v duh skladbe, kjer razumejo kaj je sveti pevec čutil, ko je besede zložil, kjer poznajo kako je ravno ta čutila skladatelj v melodiji izrazil, tam se bode d. bro prednašal koral. S petjem v frančiskanski cerkvi bil je g. opat zadovoljen, le sequenca „Dies irae“ mu ni povsem dopadla. Koliko raznih čutil nam vzbuja ta skladba. Zdaj strah pred istem dnevom, zdaj zaupanje, zdaj prošnja i. t. d. Ako pevci tega ne razumejo, se poje le preveč mehanično, človek se skoraj naveliča poslušati dolge skladbe, a kjer poznajo pomen in ga tudi v pravem duhu pojó, je melodija vedno lepa in pretresujoča, kakor že same besede človeka prevzamejo.

Enako je s Credo. Tudi tû je treba paziti na različni pomen. Da nismo tako neveseli v predavanji koral, pela je četvorica (Aljaž, Arko, Hribar in Pogacnik) Credo III. modus, prav gladko, le tû pa tam je dajal g. opat svoje kratke opazke.

A komaj se je to končalo, bilo je že tritret na štiri, tedaj že zadnji čas odriniti k sv. Jakobu, da ne zamudimo večernic. Hvaležni prijaznemu g. opatu se zahvalimo za njegov trud s srčno željo, da bi se še katerikrat snidili k enakemu namenu.

Zadnja točka vspeveda vršila se je v mestni župnijski cerkvi sv. Jakoba ob 4. uri popoldne.

Tudi ta cerkev je bila prepričlo obiskana. Petje je bilo v občé prav dobro in je kazalo, da se je zbor pridno uril. Zlasti Tresch-ev Ave Maria je bil gledé glasbenih izrazov krasen in Aiblinger-jev „Jubilate“ je bila prava „jubiliatio“. Palestrinov „O salutaris hostia“ dozdeval se je gledé dinamike in tempa prenakomeren; Calegari-jevemu „Tantum ergo“ pa bi bili zaradi popolnosti želeli še liturgično piko — Amen.

D o p i s i.

Iz Ljubljane dné 20. novembra. — Na Martinovo nedeljo (17. t. m.) bil sem navzoč pri slovesni službi božji v Šmartnem pri Kranji. Odkrito moram priznati, da mi je odotni kor posebno dopal; ne morem se zdržati, da ne bi tega omenil v našem strokovnem listu dotičnim v spodbudo vsem pa v posnemo. Igranje na orglah bilo je vseskozi korektno. Kar pa me je najbolj razveselilo, bilo je prednašanje liturgičnega teksta vseskozi po „Ordinarium Missae“. Introitus, Communio choraliter s spremljevanjem orgelj. In koral ni pel samo jeden pevec marveč celi zbor, moški in ženske. Če smem napraviti kratko opazko, omenil bi le to, da bi bilo morda petje še dostojnejše — kakor je omenjal pred kratkim nekje P. Hugolin — ako bi bilo spremljevanje bolj tiho. Pustimo, naj se glas pevcev razvije v koralu, in prodril bode. Vsekako pa moram priznati, da je šlo vse lepo tekoče, kakor miren potoček po odmerjeni strugi. Pozna se, da je g. organistu šola in lastna vaja spojila se v lepo celoto razuma in veselja zê liturgično petje. Ne vem sicer, čegava je bila maša, čegave vloge, to tudi ni posebnega pomena za nas. Toliko pa opominim, da se je pokazala nekaterikrat polifonija, ki se je vseskozi točno izvela. Sploh je

bilo vse petje razen korala „a capella“. Intonacija čista, tempo primeren. Na ta način tudi „Credo“ ni bil predolg, kar se tako rado očita in pogosto ne brez vzroka.

Z velikim veseljem in nekako slovesno nadahnen zapustil sem cerkev radujoč se, da reforma tudi na deželi prodira in želeč iskreno, da se jej najde mnogo posnemovalcev.

A. K.

Razne reči.

— Novi odbor „Cecilijinega društva“ se je konstituiral. Pri dotični seji dne 19. m. m. posvečovalo in sklenilo se je o pobiranji zastalnih in prihodnjih društvenih doneskov; gledé društvenega darila obveljal je predlog, naj izda društvo nekaj „manual cantorum“, ki bodo obsegal najpotrebnejše koralne speve z lahkim spremljevanjem orgel. — Učencev je začetkom šolskega leta vstopilo v orglarsko šolo 21, izmed katerih je izstopilo 5, tako, da jo zdaj obiskuje še 16. Za poduk v orglanji privzela se je k dosedanjim še po eno uro na teden. — Praznik sv. Cecilije se je obhajal v frančiškanski cerkvi sê slovesno sv. mašo; peli so orglarski učenci pod vodstvom marjivega preč. g. P. Anglika Hribarja vse dele koralno s spremljevanjem orgel. Le graduale je bil brez orgel, in reči moramo, da je nam le-ta posebno ugajal radi lepe deklamacije. V vsem se je videl lep sad poduka (dasi tudi kratkega) g opata sekvavskega o priliki občnega zбора.

— Iz Rudolfovega smo izvedeli, da so tamošnji gimnazijci dne 19. nov. t. l. in fisto stae Elisabeth pod vodstvom vrlega preč. g. P. Hugol. Sattner-ja prav dobro peli Witt-ovo 5glasno mašo in hon. s. Raphaelis Archangeli. Upamo da v prihodnjem listu kaj več o njej povemo; a že danes bodi čast pevcem in njih vodji!

— † Preč. g. dr. Jos. Amberger, kanonik v Regensburgu i. dr., je umrl dne 19. okt. t. l. 74 let star nagle smrti za srčno napako. Bil je izvrsten, učn mož. Ko so se za zvezo liturgije z glasbo še malo brigali, bil je blagi ranjki zdatni svetovalec ranjkemu škofu Valentinu Riedel-u gledé naporov kanonika dr. Proske-ja za povzdigo liturgičnega petja in staroklasične vokalne glasbe. Ta načela svoja je izrazil v svojem „pastirstvu“ že pred 35 leti. Kot vodja duhovskega semenišča je skozi 10 let delal za poduk v liturgičnem petji in se ga je tudi osebno udeleževal. R. I. P.

— † Johannes Peregrinus Hupf auf, glasbeni vodja v stolnici solnograški, je umrl dne 14. okt. t. l. komaj 33 let star. — Bog ga je bil obdaril z lepimi glasbenimi talenti, in da je imel boljše učitelje v cerkv. glasbi, kakor sta bila Oton Bach in P. Peter Singer, bile bi njegove skladbe gotovo še izvrstnejše, kakor so nekatere. Kot pevovodja bil je ranjki gotovo nenavadna prikazen. Naj v miru počiva!

Vabilo na naročbo.

Brez vsake reklame prosimo p. n. gg. naročnike, naj blagovolé se tudi za prihodnje leto 1890. na XIII. tečaj „Cerkvenega Glasbenika“ naročiti in še drugih naročnikov pridobiti. Naš namen je gotovo blag. Da se pa namen zvrši, treba moči, ki ga podpirajo z novci in peresom: obojega toraj prosimo. Ob enem si šteujemo tudi v dolžnost, da se blagim prijateljem in podpornikom zahvaljujemo za dosedanje podporo. Naročnina ostane, kakoršna je bila, namreč po 2 gl. na leto; za ude „Cecil. društva v Ljubljani“ in za cerkve ljubljanske škofnje pa po 1 gl. 50 kr. Naročnina in dopisi naj se pošiljajo

opravištvu ozir. vredništvu.

Poljske ulice, št. 10 v Ljubljani.

Dopisnica vredništvu. * C. J. C. v Š. L. Hvala! za zdaj ni bilo mogoče, tudi je preobširno. — Preč. g. P. H. S. v R. — Dobro došlo, a za ta list pozpozno. Prelepa hvala za prejeto in prisrčna prošnja za objubljenje! — G. — i— Smo popolnem vaše misli, tudi nismo se drznili priobčiti, ker nečemo žaliti. Z Vami obžalujemo, da niti jedno pero ni hotelo črke napisati, dasitudi, kakor Vi pravite, „se vestno vse zabiježi, kadar in kako kdo po nōči kroka, ali se petelin kje na gnoji oglasi“.

Pridana je listu 12. šte. v. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjerda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.